

Zpracování díla zemřelého autora

Tématem zpracování se již zabývala velmi zevrubně Jiřina Barelló, členka představenstva, v jednom z předchozích čísel Autor in. V tomto článku bych ráda věnovala pozornost nikoli otázce, co je, a co není zpracováním podle autorského zákona, ale vysvětlení postupu, kdy má být zpracováno a následně v této zpracované podobě užito dílo autora, který již zemřel.

Otom, že dílo lze zpracovat jen se svolením autora (případně nakladatele), není žádných pochyb. Jakmile OSA obdrží ohlášku zpracovaného díla a souhlas autora originálního díla se zpracováním, stane se dílo ve zpracované podobě součástí repertoáru OSA a kterýkoli uživatel, jenž uzavřel licenční smlouvu s OSA, může takové dílo užít bez obav, že by mu bylo užití díla ve zpracované podobě vytýkáno.

Pochybnosti však vyvolávají případy, kdy se uživatel, např. vysílatel, rozhodne vysílat dílo zemřelého autora, ale nikoli v jeho původní podobě, nýbrž v podobě zpracované. Podle autorského zákona je totiž **udělování souhlasu ke zpracování, tzn. ke změnám a zásahům do díla, právem osobnostním, které se nedědí, ale smrtí autora zaniká**. (Dědí se jen majetkové autorské právo, což zahrnuje zejména udělování souhlasů k užití díla.) Proto dědic autorských práv nemá žádné právo udělovat souhlas se zpracováním „zdeděného“ díla.

Setkali jsme se v poslední době v praxi s názorem, že vzhledem k zániku osobnostních práv už nemusí uživatel kontaktovat dědice a žádat ho o souhlas se zpracováním. Že stačí mít uzavřenou smlouvu s OSA. Dědicům (potažmo nakladatelům, kteří práva k dílu zemřelého autora získali uzavřením smlouvy buď ještě s autorem, nebo s jeho dědicem) se takový výklad práva samozřejmě nemůže zamlouvat.

Jaké je řešení?

Východiskem je skutečnost, že mezi zděděná majetková autorská práva náleží i právo udělit souhlas k užití díla nejen v původní, ale také ve zpracované, či jinak změněné podobě. **Dědic tedy neudílí souhlas ke zpracování, ale až k užití takového zpracování**. Je to na první pohled slovíčkaření. Věřte však, že může vzniknout z uvedeného docela zašmodrchané klubíčko různých názorů. A to například, když se touto záležitostí začne zabývat právník, který má poskytnout stanovisko k tomu, zda je požadavek dědice na odměnu za udělení souhlasu ke zpracování „zdeděného“ díla, oprávněný.

Má-li uživatel zájem o zpracování díla zemřelého autora a jeho užití, může se obrátit přímo na dědice a s ním se dohodne. Pak nám je pouze zaslána ohláška zpracovaného díla a souhlas dědice s jeho užíváním. **POZOR** – dědic nemůže dát uživateli souhlas s užitím zpracovaného díla, protože tímto právem pověřil OSA. Šlo by o porušení smlouvy o zastupování.

Nebo se uživatel obrátí na OSA, který se dotáže dědice, zda souhlasí s tím, aby dílo mohlo být užíváno ve zpracované podobě, tedy – zda se může stát zpracované dílo součástí našeho repertoáru. Nebudeme se ptát, zda souhlasí se zpracováním, když toto právo, jak uvedeno výše, zaniklo.

Obdobně platí výše uvedené, jestliže dílo zemřelého autora zpracuje jiný autor a zpracování ohlásí OSA. I v tomto případě dědic vyjadřuje souhlas se zařazením zpracovaného díla do repertoáru OSA, čímž OSA pověřuje licencováním užívání díla ve zpracované podobě. /

Je třeba rozlišovat:

- > souhlas ke zpracování díla – udílí autor
- > souhlas k zařazení zpracovaného díla zemřelého autora do repertoáru OSA – udílí dědic
- > souhlas k užití ve zpracované podobě – udílí OSA

text:
LENKA MALIŠOVÁ
vedoucí právního oddělení